

Men på den anden side er der mange hverv, som, selvom de må øves udenfor hjemmet, dog bedst kan røgtes af kvinder eller dog af kvinder i fællig med mænd. At nævne dem her er for vidtløftigt; de fleste vil kunne skønne, hvilke de er; og de er desuden ikke bestemt afstukne. Det skal blot lige nævnes, at det selvfølgelig lidet nytter, at kvinderne råder for børnenes opdragelse i hjemmene, når mændene alene råder over og virker i skolen. Både drenge og piger bør undervises af både mænd og kvinder. Til fælles hverv må også regnes ledelsen af samfundets ordning, såvel statens som kommunernes.

Men nu kommer vi til det, hvori misforstaelsen har sin rod: Da alle kvinder nu desværre ikke kan få en gerning i et hjem, og da endvidere ikke alle kvinder er bedre egnede til hjemmets end til anden virksomhed, så vil der altid være en stor del kvinder, som er „tilovers“, hvis ingen anden gerning står dem åben end den i hjemmet. Det er da kvindesagens mål at befri disse kvinder, som enten intet hjem har at virke i, eller har ævner, der bedre kunde udnyttes på anden måde, fra uvirksomhed og åbne alle arbejdsområder for dem, så at enhver kan søge dér hen med sin arbejdskraft, hvor hun selv og samfundet får mest nytte af den.

Af denne grund lægger vi megen vægt på, at kvinder kan få ligeså god uddannelse som mænd til alle livets göremål. Men dertil har vi også en anden grund: Enhver kvinde, som har et hjem, kan miste det, f. ex. når hendes mand dør, og hun ikke har andre midler til livets ophold for sig og sine børn, end sit eget arbejde; så er det overordentlig heldigt, om hun har lært noget nyttigt, som hun nu kan tjene noget ved. Ti ved hjemmesyssel kan en sådan kvinde ikke ernære sig.

Det kan kun være til gavn for samfundet, at kvinderne får en så grundig og alsidig uddannelse, at de — selv overladt til egen forsorg — ikke behøver at falde samfundet til byrde. Men hertil hører ganske vist, at den ene uddannelse ikke går ud over den anden. Det er derfor vor indtrængende opfordring til alle unge kvinder, som uddanner sig i forskellige retninger, at de på ingen måde forsømmer deres uddannelse til at kunne styre et hjem.

Hvor kraftig en snedker, hvor lærd en sprogforsker en kvinde end kan blive, hun bør altid være i stand til at være sjælen i et hjem, hustru og moder eller i ét: husmoder. Hun kan selv få et hjem en gang. Hvormeget der end kan tages medhjælp til,

og hvormeget der end kan gøres maskinmæssigt (i de nye huse) — det, der gør hjemmet til hjem, det, der præger barnets sind og aldrig glemmes, det skal og må komme fra moderen. Det sander alle vi, der har en moder, hvis minde er os helligere end måske noget andet i verden, og som — blot vi mindes hende — får vort hjerte til at svulme af følelser, som ingen andre følelser ligner.

2. Det er heller ikke vor hensigt at ville stå overfor mændene som overfor en fremmed lejr. Det fremstilles ofte, som om kvindesagens forkæmpere altid vil mændene til livs. Selv om en og anden spydighed af og til kan falde af, saa ønsker vi intet hellere end netop at være sammen med mændene både i ord og i dåd. Ligesom vore meningsfæller findes både blandt kvinder og mænd, saaledes findes vore modstandere også i begge køn.

3. Endelig er det ikke vor hensigt at forandre vort væsen eller vort ydre, så det mere kommer til at ligne mandens.

Det skal netop være en æressag for os at kunne tage del i livets byrder og dele mændenes slid uden at miste nogen af de dyder, som digterne besynger os for — for såvidt de da er værd at holde i hævd.

Og *Kvinden og Samfundet* siger til alle de unge og smukke og blufærdige og til alle de gamle og fine og hyggelige kvinder: I kan trygt være med os i vore bestræbelser for at komme ud af formyndereskabet, i følge hvilket det på forhånd, uden hensyn til vore ævner, skal fastsættes, hvor vi må stå, og hvor vi må vandre. Jo mere I er med os — omend det sker diskret, som en hær bag os, der nu én gang er trådt foran og er indviet til skarnbøtterne — jo mere vinder sagen styrke og sympati hos modstanderne, der dog tilsidst bliver nødt til at dømme os ikke efter de dyder og ævner, de nu synes, at det hører sig til, at vi har — men efter dem, vi har i virkeligheden.

